

KÜRESEL SALGIN CORONAVİRÜS (COVID-19) SÜRECİNDE SINIF ÖĞRETMENLERİNİN ÇEVİRİM İÇİ DERS ANLATIRKEN YAŞADIĞI DENEYİMLER*

Bereket ARSLAN¹

Özge MAVIŞ SEVİM²

ÖZET

Türkiye’de 15 Mart 2020 tarihinde COVID-19 pandemisinden dolayı okulları tatil edip uzaktan eğitim faaliyetlerini başlatmıştır. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin çevrim içi ders anlatırken yaşamış olduğu deneyimlerinden yola çıkarak okullardaki uzaktan eğitim sürecinin olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış ve tarama deseninden yararlanılmıştır. Çalışmaya 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda görev yapan ve uzaktan eğitimle ders vermiş olan 157 sınıf öğretmeni katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “Çevrim içi ders anlatım süreci deneyimleri anketi” kullanılmıştır. Veriler betimsel istatistiklerden yararlanılarak analiz edilmiştir. Bulgulardan yola çıkarak ulaşılan dikkat çekici sonuçlardan bazıları şunlardır: Araştırmaya katılan öğretmenler çevrim içi eğitimde öğrencilerin dikkatini çekmekte ve sınıf yönetimini sağlamakta zorlandıklarını, ders anlatımı için yeterli donanımına sahip olduklarını düşünmelerine rağmen mezun oldukları eğitim kurumlarında çevrim içi ders anlatımına ilişkin çalışmalar ile ilgili yeterli bilgi ve beceriyi kazanamadıklarını, çevrim içi derslerde ödev kontrolünü yaparken zorlandıklarını, çevrim içi dersleri yüz yüze eğitimle karşılaştırdıklarında yüz yüze eğitimin daha verimli geçtiğini, ders işlerken internet bağlantısında kopmalar olduğunu ve bu nedenle ders anlatımlarında sorunlar yaşayabildiklerini ifade etmişler. Ayrıca öğretmenler değerlendirme etkinliklerini kullanarak öğrencilerin başarı durumlarını değerlendirebildiklerini, çevrim içi ders için ayrılan sürenin yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Çevrim İçi Ders, Sınıf Öğretmeni

EXPERIENCES OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS ABOUT ONLINE EDUCATION IN THE PROCESS OF CORONAVIRUS (COVID-19) PANDEMIC

ABSTRACT

Due to the COVID-19 pandemic on March 15, 2020, schools in Turkey were suspended and distance education activities started. The aim of this study is to reveal the positive and negative aspects of the distance education process in schools based on the experiences of classroom teachers while teaching online. In the 2020-2021 academic year,

* Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Özge MAVIŞ SEVİM’in danışmanlığında Bereket Arslan tarafından hazırlanan tezsiz yüksek lisans bitirme projesinden üretilmiştir ve IX. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Sorumlu yazar: Sınıf Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, bereketarslan46@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ozge.mavis@gop.edu.tr

157 classroom teachers working in primary schools affiliated to the Ministry of National Education and giving lessons with distance education participated in the study. In the study, the "Online lecture process experiences questionnaire" developed by the researchers was used as a data collection tool. The data were analyzed using descriptive statistics. Some of the remarkable results reached based on the findings are as follows: Teachers that's participated in the study stated that they had difficulty attracting the attention of students in the online education and providing classroom management. They thought they were equipped to have the necessary skills for classroom teaching however, they failed to gain enough knowledge and skills in educational institutions where they graduated from that they had difficulty checking the online lessons according to the face-to-face training and that the face-to-face training was more productive when comparing online lessons. They felt that with the face-to-face training they had lost the quality of their online education. Also, they sometimes had problems with the internet connection when teaching. Teachers also emphasized that using assessment activities made them able to assess the success of students and that the time allocated for online lessons was sufficient.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Online Lesson, Classroom Teacher

1. GİRİŞ

İlk insandan bugüne dünya toplulukları çeşitli felaketlerle mücadele etmiştir. İnsanlığı zor durumda bırakan felaketlerden biri de pandemidir. Develi'ye (2020) göre, pandemi bir hastalığın bir kıta ya da birkaç ülke üzerinde aynı anda yaygın olarak görülmesidir. Şu an içinde bulunulan yeni tip koronavirüs (COVID-19) pandemisi de bu felaketlerden biridir. İlk defa Çin'in Wuhan şehrinde bulunan yeni koronavirüsün sebep olduğu hastalığa "COVID-19" denilmiştir (Duban ve Şen, 2020). Wuhan şehrinde gelişen ve birçok ülkeye yayılan bu COVID-19 salgınını DSÖ, 11 Mart'ta "pandemi" olarak duyurmuştur ("COVID-19 pandemisi," 2020). Türkiye ise ilk COVID-19 vakasının görüldüğü tarihi 11 Mart 2020 olarak açıklamıştır ("Türkiye'de COVID-19 pandemisi," 2020).

Virüsün yayıldığı ülkeler, evde kalarak insanların kendilerini izole etmelerinin güvenli olacağını düşünmüşlerdir (Tümen Akyıldız, 2020). Bu kapsamda okulların kapısına kilit vurulmuş, insanların evlerinde kalarak kendilerini izole etmeleri istenmiş, toplu yaşam yerlerindeki hareketlilik azaltılmıştır. Böylelikle COVID-19 vaka sayısının istenilen seviyede tutulması yönünde alınan bu tedbirlerin işe yaradığı saptanmıştır (Balaman ve Hanbay Tiryaki, 2021).

1.1. Problem

Devletler COVID-19'un etkisini azaltmak için eğitimin her kademesinde okulları kapatarak bazı değişikliklere gitmiş ve eğitim politikalarını yeniden revize etmişlerdir. Bu kapsamda yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçmeye karar vermişlerdir. Birçok ülkenin internet altyapısı geliştiği için farklı uygulamalar yaparken; bazı ülkeler ise televizyon kanalları üzerinden öğrencilere uzaktan eğitim vermeye çalışmışlardır (Yılmaz, Güner, Mutlu, Doğanay ve Yılmaz, 2020).

Uzaktan eğitime ilk geçen ülke Çin olmuştur. Çin bir teknoloji devi olduğu için hemen hemen bütün öğrencilerine çevrim içi eğitim verebilmiştir. Fransa'da virüsten en çok etkilenen ülke olarak hemen okulları kapatıp "sınıfım evde" uygulamasıyla uzaktan eğitime başlamışlardır (Yılmaz ve diğerleri, 2020, s. 7-8). İngiltere, başlangıçta diğer ülkelere farklı olarak sürü bağışıklığı uygulamasına giderek herkesin

virüse yakalanmasını istemiştir. Fakat işler sarpa sarınca okulları kapatıp uzaktan eğitime geçerek çevrim içi dersler vermeye başlamışlardır (Saygı, 2021).

Türkiye ise 23 Mart 2020'den itibaren Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim okullarında öğrencilere yönelik TRT EBA TV kanalları uzaktan eğitim için kullanılan araçlar olarak belirleyerek öğrencilerin kullanımına sunmuştur. 6 Nisan 2020 tarihinden sonrada Ankara ve İstanbul şehirlerinde pilot okul olarak belirlenmiş 124 okul Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformu üzerinden 8. ve 12. Sınıf öğrencileri ile bu sınıflara ders anlatacak öğretmenler çevrim içi derslere başlamışlardır. Bu pilot uygulamadan alınan olumlu verilerden sonra Türkiye'de tüm temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarında TRT EBA TV ve EBA platformu üzerinden çevrim içi dersler ile öğretmen ve öğrenciler uzaktan eğitim faaliyetlerine başlamışlardır (Canpolat & Yıldırım, 2021).

Uzaktan eğitim en yalın tanımıyla gelişmiş eğitim teknolojilerini kullanarak öğreten ve öğrenenin aynı mekanda bulunmadığı, belli bir zaman sınırlaması olmadan istenirse günün herhangi bir saatinde verilebilen, farklı interaktif eğitim materyallerinin kullanıldığı öğrenme ortamlarıdır (Cantürk ve Cantürk, 2021).

Türkiye çevrim içi eğitimin temellerini 2010 yılında Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) projesi kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı okullara akıllı tahta ve internet alt yapısı kurarak atmıştır. Daha sonra 2012 yılında Eğitim Bilim Ağı (EBA) uygulamasını kurarak çevrim içi eğitimde büyük yol kat etmişti. Covid-19'dan sonra Türkiye uzaktan eğitime geçtiğinde Milli Eğitim Bakanlığı hemen Eğitim Bilim Ağı (EBA) uygulamasını devreye sokmuştur (Yılmaz ve diğerleri, 2020). Ancak bütün dünya gibi öğretmenlerden bu duruma hazırlıksız yakalandığı için birçok problemle karşılaşmıştır. Öğretmenlerin çevrim içi eğitim için bilgi ve becerilerinin eksik kaldığı, materyal hazırlamada güçlük çektiği, çoğu öğretmenin çevrim içi eğitim araçlarını (EBA, Zoom, Meet, Skype vb.) kullanma konusunda deneyimsiz olduğu anlaşılmıştır (Durak, Çankaya ve İzmirli, 2020). Ayrıca öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde bağlantı kopmaları, internet erişimi sıkıntısı, EBA uygulamasında yaşanan arızalar, öğrenciyi ödevlendirme konusunda problemler, mesai saati kavramının ortadan kalkması, çevrim içi dersler için gereken içeriklerin yetersiz kalışı, öğrenci değerlendirmesinde eksikliklerin oluşu gibi problemlerle karşılaşmışlardır (Eğitim-Sen, 2020).

Alanyazın incelendiğinde çevrim içi ders anlatımı konusunda bazı çalışmaların olduğu fakat kapsamlı bir çalışmanın olmadığı düşünülmüştür. Bu çalışma, çevrim içi eğitimin daha verimli ve kesintiye uğramadan devam etmesi için öğretmenlerin çevrim içi ders anlatırken yaşadığı deneyimlerden yola çıkarak hem alanyazındaki boşluğu dolduracağı hem de eğitimin bütün paydaşlarına yol göstereceği düşünüldüğünden önem arz etmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin çevrim içi ders anlatırken yaşamış olduğu deneyimlerinden yola çıkarak okullardaki uzaktan eğitim sürecinin olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin çevrim içi derslere katılım düzeyi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin, öğretmen ve öğrencilerin çevrim içi derslere katılımı için gerekli olan bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi araçlar ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin, çevrim içi derslerin sağlık açısından olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin, çevrim içi ve yüz yüze dersler ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin, çevrim içi ders anlatırken internet altyapısı, EBA'ya erişim ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Sınıf öğretmenlerinin, çevrim içi derslerde öğrencilerin başarı düzeylerinin değerlendirilmesi ile ilgili görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış ve tarama deseninden yararlanılmıştır. Bilindiği gibi tarama modelinde “var olan durumu, var olduğu biçimde ve nesnel bir yaklaşım ile ortaya koyma” amacı bulunmaktadır (Karasar, 1999, s. 77). Bu çalışmada da sınıf öğretmenlerinin küresel salgında uzaktan eğitim sürecinde yaşamış oldukları deneyimlerin olduğu şekilde ortaya konması amaçlandığı için tarama deseninin uygun olacağı düşünülmüştür.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışmaya 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullarda görev yapan ve uzaktan eğitimle ders vermiş olan 157 (85 kadın, 72 erkek) sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin demografik özellikleri tablo 1 'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Demografik bilgiler

Demografik Özellikler	F	%	
Cinsiyet	Erkek	72	45.9
	Kadın	85	54.1
Yaş	21-25	32	20.4
	26-30	58	36.9
	31-35	27	17.2
	36-40	19	12.1
	41-45	10	6.4
	46 ve üstü	11	7.0
Kıdem Yılı	1-5 yıl	79	50.3
	6-10 yıl	37	23.6
	11-15 yıl	16	10.2

	16-20 yıl	12	7.6
	21 yıl ve üstü	13	8.3
Mezun Olunan Program	Lisans	142	90.4
	Yüksek Lisans	11	7.0
	Doktora	4	2.5

Tablo 1’de ankete katılan sınıf öğretmeni sayısı 157’dir. Ankete cevap veren sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun yüksek lisans mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Ankete katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu 30 yaşın altındadır. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem olarak 1-5 yıl olan öğretmen yüzdesinin 50.3 olduğu anlaşılmaktadır. Ankete katılan kadın sınıf öğretmeni sayısı erkeklerden fazladır. Ankete katılan öğretmenlerin yaş ve mesleki kıdemine bakıldığında katılımcıların çoğunluğunun genç meslektaşlardan olduğu anlaşılmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “Çevrim içi ders anlatım süreci deneyimleri anketi” kullanılmıştır. Anket tekniği daha önceden oluşturulmuş sorularla yapılan veri toplama aracı olarak belirtilmektedir (Saygı, 2021). Anket iki bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde ankete katılan sınıf öğretmenlerinin demografik yapılarını belirlemek için dört soru sorulmuştur. İkinci bölümde katılan sınıf öğretmenlerine çevrim içi ders anlatırken yaşadıkları deneyimleri ortaya çıkarabilmek için 43 soru yöneltilmiştir ve katılımcılardan kendilerine uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenilmiştir. Soruların seçeneklerinde 1. Kesinlikle Katılmıyorum 2. Katılmıyorum 3. Kararsızım 4. Katılıyorum 5. Kesinlikle Katılıyorum şeklinde tasarlanan 5’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Anketin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .91 olarak tespit edilmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmaya katılan öğretmenlere ölçme aracı olarak oluşturulan çevrim içi ders anlatım süreci deneyimleri anketi formu ulaştırılarak katılımcıların cevaplamaları istenmiştir. Araştırma için oluşturulan anket formu öğretmenlerin dikkatini dağıtmayacak şekilde, gereksiz açıklamalardan kaçınarak, cevaplaması kolay, yönergeleri anlaşılır olarak hazırlanmıştır. Araştırmanın anketi, salgından dolayı öğretmenlere google formlar aracılığıyla elektronik ortamda gönderilmiştir. Öğretmenlerin, kendilerine gönderilen anketi bir hafta içerisinde cevaplamaları istenerek veriler toplanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Veriler betimsel istatistiklerden yararlanılarak analiz edilmiştir. Betimsel istatistik, sayısal verilerinin organize edilerek, derlenmesi, özetlenmesi, tablo ve grafik oluşturularak analiz edilip verilen bilgilerin anlamlı hale getirilmesi sürecidir (Akyol, 2015).

Anket formunda yer alan maddelerden elde edilen verilere ilişkin bulgular SPSS v26 paket programı yardımıyla işlenerek elde edildi. Verilerin analizi frekans (f), yüzde (%) ve aritmetik ortalama (\bar{x})

kullanılarak çözümlendi. Verilerin çözümlenmesi neticesinde elde edilen sonuçlara bulgular bölümünde yer verilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu aşamasında araştırmadan elde edilen bulgular ve bulgular ışığında ulaşılan yorumlardan bahsedilmektedir.

3.1. Çevrim İçi Derse Katılım ile İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Düşüncelerini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Tablo 2’de sınıf öğretmenlerinin çevrim içi derse katılım ile ilgili sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımı yer almaktadır.

Tablo 2. Çevrim içi derse katılım ile ilgili bulgular

Çevrimiçi derse katılım	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		X
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Maddeler											
Çevrim içi ders saatleri için ayrılan süre yeterlidir.	15	9.6	30	19.1	14	8.9	61	38.9	37	23.6	3.47
Öğrencilerimin çoğunluğu çevrim içi derse katılıyor.	54	34.4	51	32.5	6	3.8	33	21.0	13	8.3	2.36
Yoğunluktan dolayı EBA’ya erişimde yavaşlama oluyor.	16	10.2	10	6.4	14	8.9	53	33.8	64	40.8	3.88

Tablo 2’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri çevrim içi ders saatleri için ayrılan süre yeterlidir maddesine yüksek düzeyde katılmaktadır ($x=3.47$). Öğretmenler, öğrencilerimin çoğunluğu çevrim içi derse katılıyor maddesine düşük oranda katılmaktadır (2.36). Öğretmenler çevrim içi derse katılmayan öğrenciler aynı dersi daha sonra izleyebiliyorlar maddesine düşük düzeyde katılmaktadır ($x=2.19$). Öğretmenler, yoğunluktan dolayı EBA’ya erişimde yavaşlama olduğunu düşünmektedirler ($x=3.88$).

3.2. Çevrim İçi Derslerde Uygulama ile İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Düşüncelerini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Tablo 3’te sınıf öğretmenlerinin çevrim içi derslerde uygulama ile ilgili sorulara verdikleri yanıtlar yer almaktadır.

Tablo 3. Çevrim içi derslerde uygulama ile ilgili bulgular

Çevrim içi derslerde uygulama	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		X
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çevrim içi derslerde öğrencilerin dikkatini toplamakta zorlanıyorum.	12	7.6	25	15.9	13	8.3	53	33.8	54	34.4	3.71
Çevrim içi ders anlatırken sınıf yönetiminde zorlanıyorum.	23	14.6	32	20.4	25	15.9	44	28.0	33	21.0	3.20
Çevrim içi ders anlatırken öğrencilerin evlerinde öğrencilerin dikkatlerini dağıtan olaylar oluyor.	7	4.5	10	6.4	8	5.1	50	31.8	82	52.2	4.21
Çevrim içi derslerde WEB 2.0 araçlarını kullanıyorum.	18	11.5	24	15.3	37	23.6	54	34.4	24	15.3	3.26
Çevrim içi derslerde öğrenciler grup çalışmalarını yapabiliyor.	75	47.8	39	24.8	17	10.8	14	8.9	12	7.6	2.03
İlköğretim programında belirtilen metot ve teknikler çevrim içi derslerde uygulanabiliyor.	39	24.8	43	27.4	39	24.8	24	15.3	12	7.6	2.53
Çevrim içi dersleri işlerken yeterli materyal kullanabiliyorum.	33	21.0	42	26.8	26	16.6	41	26.1	15	9.6	2.76

Çevrim içi derslerde uygulama ile ilgili sorulara sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevaplar, tablo 3'te görülmektedir. Buna göre sınıf öğretmenlerinin verdikleri cevaplara bakıldığında; çevrim içi derslerde öğrencilerin dikkatlerini toplamakta zorlandıklarını maddesine yüksek düzeyde katıldıklarını ($x=3.71$), çevrim içi ders anlatırken sınıf yönetiminde zorlanıyorum maddesine orta düzeyde katıldıklarını ($x=3.20$), çevrim içi ders anlatırken öğrencilerin evlerinde öğrencilerin dikkatlerini dağıtan olaylar oluyor maddesine çok yüksek düzeyde katıldıkları ($x=4.21$), çevrim içi derslerde WEB 2.0 araçlarını kullanıyorum maddesine orta düzeyde katıldıkları ($x=3.26$), çevrim içi derslerde öğrenciler grup çalışmalarını yapabiliyor maddesine düşük düzeyde katıldıkları ($x=2.03$), ilköğretim programında belirtilen metot ve teknikler çevrim içi derslerde uygulanabiliyor maddesine düşük düzeyde katıldıkları ($x=2.53$), çevrim içi dersleri işlerken yeterli materyal kullanabiliyorum maddesine orta düzeyde katıldıkları ($x=2.76$) anlaşılmaktadır.

3.3. Çevrim İçi Derslerde Değerlendirme ile İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Düşüncelerini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Tablo 4'te sınıf öğretmenlerinin çevrim içi derslerde değerlendirme ile ilgili sorulara verdikleri yanıtlar yer almaktadır.

45 Küresel Salgın Coronavirüs (Covid-19) Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Çevrim İçi Ders Anlatırken Yaşadığı Deneyimler

Tablo 4. Çevrim içi derslerde değerlendirme ile ilgili bulgular

Çevrim içi derslerde değerlendirme	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		X
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Çevrim içi ders anlatırken öğrencilerin başarı durumunu değerlendirebiliyorum.	26	16.6	28	17.8	37	23.6	47	29.9	19	12.1	3.03
Çevrim içi ders değerlendirme etkinliklerinde farklı soru tiplerini (çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru yanlış, açık uçlu vb.) kullanabiliyorum.	17	10.8	19	12.1	27	17.2	55	35.0	39	24.8	3.50
Çevrim içi ödev kontrolü zordur.	15	9.6	18	11.5	16	10.2	48	30.6	60	38.2	3.76
Çevrim içi ders anlatımları idare tarafından kontrol ediliyor.	18	11.5	22	14.0	28	17.8	54	34.4	35	22.3	3.42

Tablo 4'te görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri; çevrim içi ders anlatırken öğrencilerin başarı durumunu değerlendirebiliyorum, çevrim içi ders değerlendirme etkinliklerinde farklı soru tiplerini (çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru yanlış, açık uçlu vb.) kullanabiliyorum, çevrim içi ders anlatımları idare tarafından kontrol ediliyor maddelerine orta düzeyde katılmaktadırlar ($x=3.03$, $x=3.50$, $x=3.42$). Sınıf öğretmenleri, çevrim içi ödev kontrolü zordur maddesine ise yüksek düzeyde katılmışlardır ($x=3.76$).

3.4. Çevrim İçi Derslerle Yüz Yüze Eğitimin Karşılaştırılması ile İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Düşüncelerini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Tablo 5'te sınıf öğretmenlerinin çevrim içi derslerle yüz yüze eğitimin karşılaştırılması ile ilgili sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımı yer almaktadır.

Tablo 5. Çevrim içi derslerle yüz yüze eğitimin karşılaştırılması ile ilgili bulgular

Çevrim içi derslerle yüz yüze eğitimin karşılaştırılması	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		X
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%	
Çevrim içi ders anlatmak yüz yüze ders anlatmaktan zordur.	10	6.4	13	8.3	6	3.8	21	13.4	107	68.2	4.28
Öğrenciler çevrim içi derslerde yüz yüze derslere göre daha başarılılar.	81	51.6	38	24.2	14	8.9	13	8.3	11	7.0	1.94
Çevrim içi ve yüz yüze ders anlatırken kullandığım yöntemler aynıdır.	46	29.3	61	38.9	19	12.1	21	13.4	10	6.4	2.28
Çevrim içi derslerde yüz yüze derslere göre iş yüküm arttı.	12	7.6	19	12.1	8	5.1	41	26.1	77	49.0	3.96
Çevrim içi dersler yüz yüze derslere göre daha verimlidir.	82	52.2	39	24.8	17	10.8	5	3.2	14	8.9	1.91
Çevrim içi derslere hazırlanmam yüz yüze eğitime göre daha fazla zaman alıyor.	20	12.7	20	12.7	16	10.2	39	24.8	62	39.5	3.65
Öğrenciler için çevrim içi dersler yüz yüze derslerden daha eğlenceli geçiyor.	73	46.5	40	25.5	20	12.7	10	6.4	14	8.9	2.05

Tablo 5'te görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri; öğrenciler çevrim içi derslerde yüz yüze derslere göre daha başarılılar, çevrim içi ve yüz yüze ders anlatırken kullandığım yöntemler aynıdır, çevrim içi dersler yüz yüze derslere göre daha verimlidir, öğrenciler için çevrim içi dersler yüz yüze derslerden daha eğlenceli geçiyor maddelerine düşük düzeyde katılmaktadırlar ($x=1.94$, $x=2.28$, $x=1.91$, $x=2.05$). Sınıf öğretmenleri, çevrim içi derslerde yüz yüze derslere göre iş yüküm arttı, çevrim içi derslere hazırlanmam yüz yüze eğitime göre daha fazla zaman alıyor maddelerine yüksek düzeyde ($x=3.96$, $x=3.65$); çevrim içi ders anlatmak yüz yüze ders anlatmaktan zordur maddesine ise çok yüksek düzeyde katılmışlardır ($x=4.28$).

3.5. Çevrim İçi Eğitimde Yeterlilik Durumu ile İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Düşüncelerini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Tablo 6'da sınıf öğretmenlerinin çevrim içi eğitimde yeterlilik durumu ile ilgili sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımı yer almaktadır.

47 Küresel Salgın Coronavirus (Covid-19) Sürecinde Sınıf Öğretmenlerinin Çevrim İçi Ders Anlatırken Yaşadığı Deneyimler

Tablo 6. Çevrim içi yeterlilik durumu ile ilgili bulgular

Yeterlilik durumu	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		X
	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%	
Maddeler											
Mezun olduğum öğretim kurumunda, çevrim içi ders anlatımına ilişkin çalışmalar ile ilgili yeterli bilgi ve beceriyi kazandığımı düşünüyorum.	45	28.7	30	19.1	20	12.7	41	26.1	21	13.4	2.76
Çevrim içi ders anlatmak için yeterli donanıma sahibim.	12	7.6	14	8.9	30	19.1	68	43.3	33	21.0	3.61

Tablo 6'da görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri; mezun olduğum öğretim kurumunda çevrim içi ders anlatımına ilişkin çalışmalar ile ilgili yeterli bilgi ve beceriyi kazandığımı düşünüyorum maddesine orta düzeyde ($x=2.76$), çevrim içi ders anlatmak için yeterli donanıma sahibim maddesine ise yüksek düzeyde katılmışlardır ($x=3.61$).

3.6. Çevrim İçi Eğitimde Yaşanan Problemler ile İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Düşüncelerini Belirlemeye Yönelik Bulgular

Tablo 7'de sınıf öğretmenlerinin çevrim içi eğitimde yeterlilik durumu ile ilgili sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımı yer almaktadır.

Tablo 7. Çevrim içi eğitimde yaşanan problemler ile ilgili bulgular

Yaşanan problemler	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		X
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%	
Maddeler											
Çevrim içi ders işlerken internet bağlantısında kopmalar oluyor.	16	10.2	10	6.4	15	9.6	46	29.3	70	44.6	3.91
Çevrim içi ders işlerken interneti yetmediğinden derse giremeyen öğrencilerim var.	19	12.1	10	6.4	8	5.1	30	19.1	90	57.3	4.03
Çevrim içi derse katılım için gerekli bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi araçları olmayan öğrencilerim var.	26	16.6	10	6.4	4	2.5	36	22.9	81	51.6	3.86
Görev yaptığım okuldaki öğrenciler çevrim içi ders için gerekli olan teknolojiyi kullanma (internet, tablet, telefon, bilgisayar vb.) becerisine sahipler.	51	32.5	34	21.7	26	16.6	35	22.3	11	7.0	2.49
Sürekli ekrana bakmanın sağlığıma zararlı olduğunu düşünüyorum.	12	7.6	11	7.0	6	3.8	40	25.5	88	56.1	4.15

Tablo 7’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri görev yaptıkları okuldaki öğrenciler çevrim içi ders için gerekli olan teknolojiyi kullanma (internet, tablet, telefon, bilgisayar vb.) becerisine sahipler maddesine düşük düzeyde katılmışlardır ($x=2.49$). Yine sınıf öğretmenleri; çevrim içi ders işlerken internet bağlantısında kopmalar oluyor, çevrim içi ders işlerken interneti yetmediğinden derse giremeyen öğrencilerim var, çevrim içi derse katılım için gerekli (bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi) araçları olmayan öğrencilerim var maddelerine yüksek düzeyde katılmışlardır ($x=3.91$, $x=4.03$, $x=3.86$). Öğretmenler, sürekli ekrana bakmanın öğrencilerimin sağlığına zararlı olduğunu düşünüyorum maddesine ise çok yüksek düzeyde katılmışlardır (4.21).

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu bölümde pandemi nedeni ile ülkemizde okulların uzaktan eğitime geçilmesi sürecinde, sınıf öğretmenlerinin çevrim içi ders anlatırken yaşadıkları deneyimlere ilişkin görüşleri incelenmiş ve literatürdeki çalışma sonuçları ile birlikte tartışılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenler çevrim içi eğitimde ders için ayrılan sürenin uygun olduğunu düşünmektedirler. Buna rağmen derse katılımın düşük olduğu ifade edilmiştir. Bu sonuç Bakiroğlu ve Çevik (2020) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonucu elde edilen bulgular ile de örtüşmektedir. Ayrıca öğretmenlerde yoğunluktan dolayı EBA’ya erişimde yavaşlamaların olduğu görüşü hakimdir.

Öğretmenler çevrim içi eğitimde öğrencilerin dikkatini çekmekte ve sınıf yönetimini sağlamakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Yenerer (2021) ise araştırmasında sınıf yönetimini sağlamak konusunda öğretmenlerin kararsız olduklarını belirtmiştir. Bulgulardan yola çıkarak öğretmenler çevrim içi anlatırken, öğrencilerin evlerinde öğrencilerin dikkatlerini dağıtan olayların olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenler web 2.0 araçlarını kullandıklarını ve öğrencilerin konuyu anlayabilmeleri için yeterince örnek verdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler, çevrim içi derslerde öğrencilerin grup çalışmalarını yapamadıklarını düşünmüşlerdir. Fakat Yenerer (2021) ise yaptığı çalışmada çevrim içi yapılabilen grup çalışmalarının olduğunu varsayarak bunun aksini düşünmektedir. Öğretmenler programda belirtilen metot ve teknikleri çevrim içi derslerde uygulayamadıklarını ve ders işlerken yeteri kadar materyal bulamadıklarını ifade etmişlerdir. Kurnaz, Kaynar, Barışık ve Doğrukök (2020), öğretmenlerin metot ve teknikleri rahatlıkla uygulayabildiklerini; Bakiroğlu ve Çevik (2020), öğretmenlerin materyal bulmalarında sıkıntı yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenler, çevrim içi ders anlatırken öğrencilerin başarı durumunu değerlendirebildiklerini belirtmişlerdir. Saygı (2021) bu sonucun aksini düşünerek, yaptığı çalışmada öğretmenlerin öğrencilerin başarı durumlarını tam olarak uygulayamadıklarını ifade etmiştir. Öğretmenler çevrim içi ders değerlendirme etkinliklerinde farklı soru tiplerini (çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru yanlış, açık uçlu

vb.) kullanabildiklerini düşünmektedirler. Yenerer (2021) de yaptığı araştırmada bu sonuca ulaşmıştır. Öğretmenler çevrim içi derslerde ödev kontrolünün zor olduğunu dile getirmişlerdir. Yine öğretmenler çevrim içi ders anlatımlarının idare tarafından kontrol edildiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenler çevrim içi ders anlatımı için yeterli donanıma sahip olduklarını düşünmelerine rağmen mezun oldukları öğretim kurumlarında çevrim içi ders anlatımına ilişkin çalışmalar ile ilgili yeterli bilgi ve beceriyi kazanamadıklarını düşünmektedirler. Bu sonuç Saygı (2021) araştırmasıyla da benzerlik göstermektedir. Ayrıca öğretmenlere uzaktan eğitimin nasıl yapılacağına ilişkin hizmet içi eğitim verilmeli diyen Canpolat ve Yıldırım'ın (2021) çalışmasıyla da örtüşmektedir.

Öğretmenler, çevrim içi dersleri yüz yüze eğitimle karşılaştırdıklarında yüz yüze eğitimin daha verimli, eğlenceli, başarıyı artırıcı ve iş yükünü azaltıcı bulmaktadırlar. Balaman ve Hanbay Tiryaki (2021) corona virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri adlı çalışması da bu sonucu destekler niteliktedir.

Öğretmenler görev yaptıkları okuldaki öğrencilerin çevrim içi ders için gerekli olan teknolojiyi kullanma (internet, tablet, telefon, bilgisayar vb.) becerisine yeterince sahip olmadıklarını ve çevrim içi derse katılım için gerekli (bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi) araçları olmayan öğrencilerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Yenerer (2021) yaptığı çalışmada bu sonuca tespit etmiştir. Canpolat ve Yıldırım (2021) gerçekleştirdikleri çalışmada bu sonuçla örtüşen sonuçlar elde etmişlerdir.

Öğretmenler çevrim içi ders işlerken internet bağlantısında kopmalar olduğunu ifade etmişler. Kurnaz, Kaynar, Barışık ve Doğrukök (2020) yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun bağlantı sorunu yaşadıklarını belirtmeleri bu sonucu destekler niteliktedir. Ayrıca öğretmenler, bazı öğrencilerinin internetleri yetmediği için çevrim içi derslere giremediklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenler çevrim içi derslerin hem kendilerinin hem de öğrencilerinin sağlık sorunları yaşamalarına sebep olabileceğini ifade etmişlerdir.

Araştırma bulguları ışığında şu öneriler geliştirilmiştir:

- Derse katılımın artırabilmesi adına çevrim içi eğitimlerin öğrenciler adına daha cazip hale getirilebileceği yöntem ve etkinlikler hakkında öğretmenlerin bilgilendirilmesi gerekebilir.
- Öğretmenlerin çevrim içi derslerde sınıf yönetimini nasıl sağlayabilecekleri, kullanabilecekleri yöntem ve tekniklerin neler olabileceği hakkında daha fazla bilinçlendirilmesi gerekmektedir.
- Hizmet öncesi eğitim faaliyetleri gözden geçirilerek öğretmen adaylarının teknoloji kullanımı ve çevrim içi ders anlatımına yönelik bilgi ve becerilerinin artırılacağı derslere daha fazla yer verilebilir.
- İlköğretim programlarında belirlenen yöntem ve tekniklerin çevrim içi derslerde uygulanabilirliği ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

- Öğretmenler ödev kontrolü için kullanabilecekleri yazılımlar hakkında bilgilendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akyol, B. (2015). *İstatistik Temel Kavramlarına Giriş*. 30 Ekim 2021, <https://slideplayer.biz.tr/slide/2777022/> adresinden alındı.
- Balaman, F., ve Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10 (1), 52-84.
- Bakioğlu, B., ve Çevik, M. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4).
- Canpolat, U., ve Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(1), 74-109
- Cantürk, G. ve Cantürk, A. (2021). İngilizce öğretmenlerinin Covid-19 küresel salgını sürecinde gerçekleştirdikleri uzaktan eğitim deneyimleriyle ilgili görüşlerinin metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 3 (1), 1-38.
- COVID-19 pandemisi (2020, 23 Ocak). Vikipedi: Özgür Ansiklopedi. 10 Haziran 2021'de https://tr.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemisi adresinden alındı.
- Develi, H. (2020, Nisan). Dilimize Bulaşanlar – Türk Dil Kurumu. <https://www.tdk.gov.tr/icerik/basindan/dilimize-bulasanlar/> adresinden erişildi.
- Duban, N., ve Şen, F. G. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının COVID-19 pandemi sürecine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 357-376.
- Durak, G., Çankaya, S., ve İzmirli, S. (2020). COVID-19 pandemi döneminde Türkiye'deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 787-809.
- Eğitim-Sen, T. (2020). Salgın sürecinde eğitim sisteminde karşılaşılan sorunlar ve beklentiler anketi sonuçları açıklandı. https://turkegitimsen.org.tr/icerik_goster.php?Id=13798 adresinden erişildi.
- Karasar, N. (1999). Bilimsel araştırmada yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. Ş., ve Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 293-322.
- Saygı, H. (2021). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açık öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(2), 109-129.
- Tümen Akyıldız, S. (2020). Pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarıyla ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri (bir odak grup tartışması). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 679-696. DOI: 10.29000/rumelide.835811.
- Türkiye'de COVID-19 pandemisi. (2020, 11 Mart). Vikipedi: Özgür Ansiklopedi. https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%27de_COVID-19_pandemisi adresinden 10 Haziran 2021'de alındı
- Yenerer, T. (2021). Uzaktan eğitim uygulamalarının sınıf öğretmenleri görüşlerine göre değerlendirilmesi (Master'sthesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü).
- Yılmaz, E., Güner, B., Mutlu, H., Doğanay, G., ve Yılmaz, D. (2020). Veli algısına göre pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinin niteliği. Konya: Palet Yayıncılık.